

***Jarramas* – varvets sist byggda segelfartyg**

Det är den 1 februari 1900 och klockan är 1400. Övningsfartyget *Jarramas* sjösätts från Stora verkstadsbyggnaden inför en stor samling honoratiores och självklart ännu fler varvsarbetare vid dåvarande Örlogsvarvet. Sjösättningen förrättades av dåvarande befälhavande amiralen, konteramiralen Jacob Hägg, den kände marinmålaren.

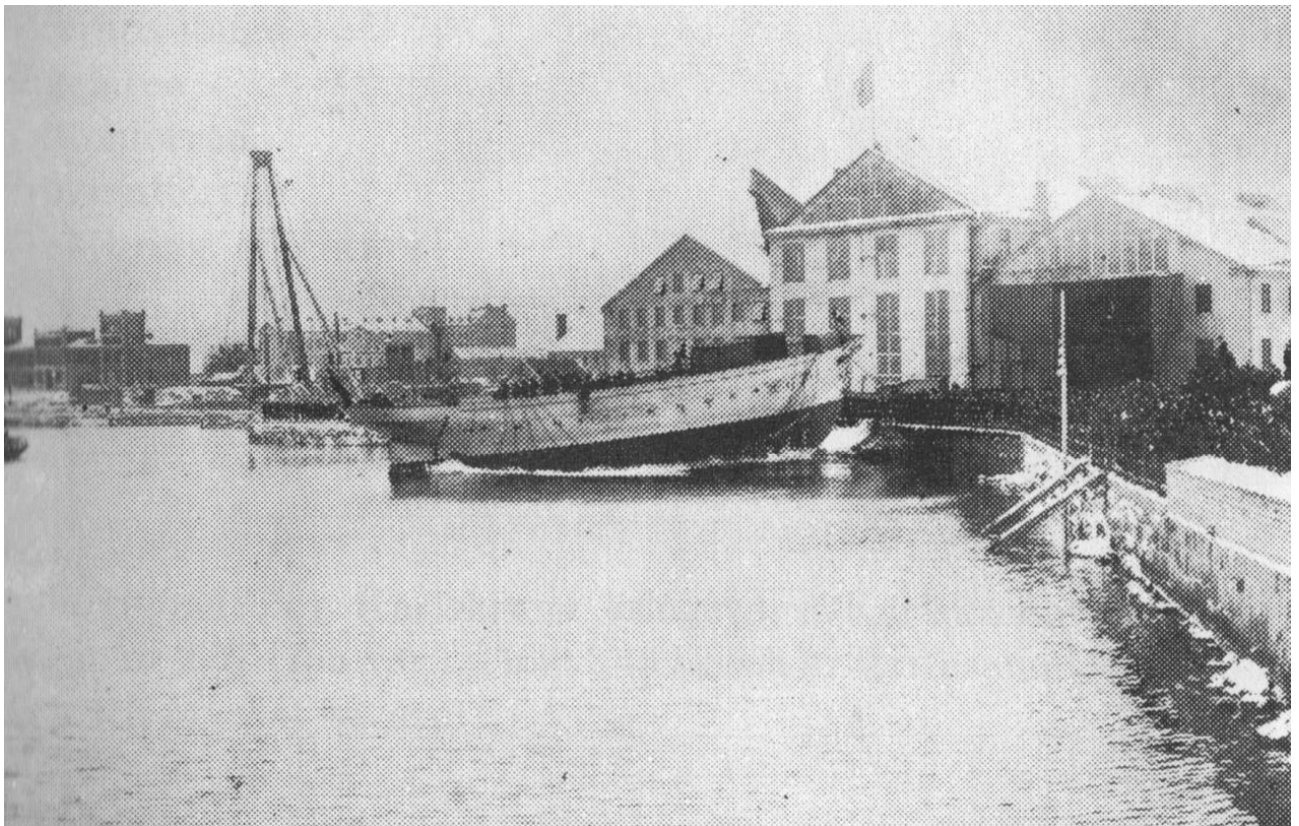
Jarramas var nybygge 275 vid Örlogsvarvet sedan starten 1680.

Redan den 1 juni år 1900 startades den första resan under befäl av kapten Carl Gyllenstierna.

Jarramas byggdes i järn och var systerfartyg till *Najaden*, som sjösatts 3 år tidigare, 1897, *Najaden* var byggd i ek på järnspant och var fartygsbygge 267

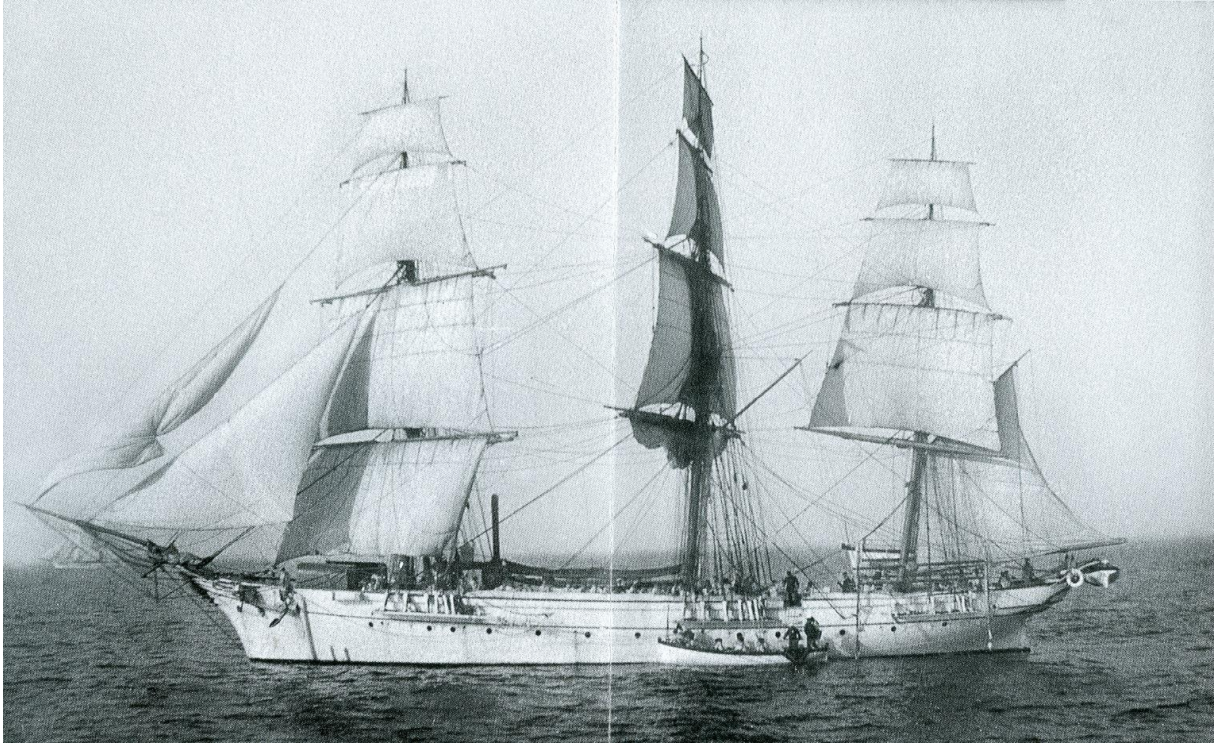
Jarramas kom att bli varvets sist byggda segelfartyg.

De båda övningsfartygen var världens minsta fullriggare. Det påstås dock, att *Najaden* är två decimeter kortare än *Jarramas*.

***Jarramas* sjösättning den 1 februari 1900**

Jarramas seglade med Skeppsgossar från sommaren 1900 till och med sommaren 1938, vilket var sista året med skeppsgossar som elever. Den sista karlskrivningen ägde rum i april 1939 och med detta var skeppsgossarna förpassade till historien.

Jarramas under segel

Efter några år som logementsfartyg vid Örlogsvarvet, sattes hon åter i tjänst 1943 för segling med elever från Flottans sjömansskola och detta fortsatte till och med sommaren 1946. Året efter togs skonerna *Gladan* och *Falken* i bruk för flottans segelutbildning och den verksamheten lever vidare. Fartygschef vid sista seglingen sommaren 1946 var kapten Sven Riben.

Jarramas seglade med skeppsgossar i huvudsak från Skeppsgosseskolan i Karlskrona, medan *Najaden* seglade med Marstrandsgossarna. Detta hindrade inte *Jarramas* från att då och då lämna Östersjön ut på Västerhavet. Till sjöss är det vanligt att man sotar för linjen, d.v.s. när fartyget passerar ekvatorn. På Skeppsgossefartygen sotade man för Kullen, när man seglade ut på Kattegatt.

Namnet *Jarramas* är turkiskt och tillsammans med fartyg kallade *Illerim*, blir det översatt till svenska, Blixt och Dunder, vilket turkarna lär ha kallat Karl XII. Det finns också uppgifter på, att namnet *Jarramas* betyder ”Den busige”.

Efter avmönstringen efter sommarseglingen 1946, lades fartyget upp vid Örlogsvarvet för att år 1950 säljas till Karlskrona stad. Efter viss översyn m.m.

förtöjdes Jarramas vid Borgmästarfjärden, där hon sommartid blev ett omtyckt sommarcafé och där det anordnades visaftnar och annan underhållning.

I början på 1990-talet förtöjdes fartyget vid Kungsbron och i samband med Marinmuseets invigning den 30 juni 1997 skänktes fartyget av Karlskrona kommun till Marinmuseum.

Där har hon nu legat i drygt 20 år och åtskilliga timmars underhåll har genomförts. Målsättningen är, att fartyget ska återställas i sitt ursprungliga skick. ”Alla delarna finns!” Det är inte meningen, att hon ska kunna segla igen, men väl tas ut på fjärden för segelexercis.

Andra fartyg med namnet *Jarramas*

Den *Jarramas*, som vi känner till är nummer IV av fartyg, som haft namnet *Jarramas* och som tjänat den svenska flottan.

Jarramas I konstruerades av Charles Sheldon och var ett beställningsverk från Karl XII. Det sägs att kungen själv gjorde ritningarna.

Fregatten *Jarramas I* byggdes i Västervik och sjösattes den 14 juli 1716 och slopades 1754.

Jarramas II var också en fregatt och var en spegelbild av *Jarramas I*. Hon byggdes vid Örlogsvarvet i Karlskrona 1759 som nybygge nr 108.

Jarramas III var en korvett och byggdes vid Örlogsvarvet som nybygge nr 195 och sjösattes den 13 april 1821.

Fartyget utrangerades 1860 och användes därefter som materialbod vid varvet fram till 1879, då hon såldes till den tyske konsuln Frans Herman Wulff. Han använde skrovet till en förlängning av en stenbrygga på Jordö (Östanön) på västra sidan av Almö. Bryggan användes för lastning av sten från stenhuggeriet på Jordö. Här blev hon liggande fram till början av första världskriget, då hon sprängdes av försvaret efter att en längre tid utsatts för plundring.

Lite data om *Jarramas IV*

Längd över allt	39,15 meter
Största bredd	8,38 meter
Djupgående	3,32 meter
Deplacement	350 ton
Segelyta	1002 kvadratmeter

Masthöjder

Fockmast	24,0 meter
Stormast	25,25 meter
Kryssmast	20,84 meter

Besättning

4 officerare
7 underofficerare
15 korpraler
92 skeppsgossar

PS. Vill Du läsa mer om Jarramas, så rekommenderas Vincent Rundkvists bok ”Jarramas. Livet ombord på en fullriggare”, utgiven som Föreningen Gamla Carlsronas årsbok 1990.

Olle Melin